

Cuiavian University in Włocławek

International scientific and practical conference

**PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY
AS SCIENCES OF FORMATION
AND DEVELOPMENT OF MODERN
PERSONALITY**

December 27–28, 2019

*GENERAL PEDAGOGY
THE PHILOSOPHY OF MODERN EDUCATION.
MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES AND METHODS
MODERN PSYCHOLOGICAL
AND PEDAGOGICAL TEACHING METHODS
MANAGEMENT OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM IN THE
CONDITIONS OF MODERNIZATION. EVALUATION SYSTEMS*

**Włocławek,
Republic of Poland
2019**

Co-operation of education and business-associations: current issues Dieniezhnikov S. S., Maksymenko T. M.	43
Використання інформаційно-комунікаційних технологій в початковій школі: практичний аспект Єрко Г. І., Констанкевич Л. Г., Радкевич М. М.	45
Планування й організація навчальної діяльності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю Єсіпова О. О.	49
Culturological approach to training the cadets at the establishments of higher education of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine Zelenska O. P.	55
Элементы электронного обучения в формировании информационной культуры бакалавров туризма Зубехина Т. В., Дышко О. Л.	59
Використання тренінгових технологій у професійній підготовці майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності Калаур С. М., Сорока О. В.	63
Кентавр-проблеми і явища дитиноцентрованого суспільства Кирилюк А. В.	67
Застосування змішаного навчання у професійній підготовці майбутніх майстрів виробничого навчання швейного профілю Ковальчук В. І., Бикова Т. Б.	70
Підготовка вчителя ХХІ століття в умовах цифрової педагогіки Корсікова К. Г.	74
Арт-терапевтична компетентність вчителя музичного мистецтва Куцин Е. К.	78
Інноваційне освітньо-наукове середовище підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності: сутність, структура, задачі, функції Меняйло В. І.	81
Active learning strategies: the demand of today's education Moroz O. L.	85
Застосування інтерактивних методів навчання як передумова формування професійної компетентності майбутніх вчителів при вивченні курсу «Педагогіка» Ноздрова О. П.	89

Соціально-педагогічні технології та їх значення у підготовці майбутніх соціальних педагогів Опанасенко О. В.	93
Суспільно-орієнтоване навчання в умовах закладу вищої освіти Розвадовська Т. В.	97
Використання QR-кодів на уроках у початковій школі Саєнко Ю. О., Махсма Я. В., Руденко Ю. А., Кравченко О. В., Забарюща А. А.	100
Computer adaptive language testing issues Tarasenko N. M.	103
Особливості застосування технології проблемно-орієнтованого навчання у підготовці бакалаврів з бізнес-економіки в університетах Китайської Народної Республіки Цицюра К. В.	109

MODERN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TEACHING METHODS

Вирішення педагогічних ситуацій як складова освітнього процесу підготовки вихователів закладів дошкільної освіти Анісімова О. Е.	109
Застосування проектної технології на заняттях української літератури у медичному коледжі Головнюва О. В.	111
Впровадження медико-соціальної складової у процес підготовки соціальних працівників Гончаренко О. В., Поляничко А. О.	111
Розвиваючий вплив хореографічного мистецтва на особистість школяра Гриценко О. Е.	112
Сучасні засоби розвитку обдарованості на уроках технологій Дрозденко Н. М.	112
Методика вивчення термінологічних одиниць у науково-технічних текстах на заняттях української мови як іноземної Зозуля І. Є., Поздрань Ю. В.	112
Формування цифрових компетентностей майбутніх учителів інформатики в Україні Карабін О. Й.	112

MODERN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TEACHING METHODS

ВИРІШЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анісімова О. Е.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Херсонський державний університет

м. Херсон, Україна

Ефективність практичних занять у закладі вищої освіти можна визначити рівнем успішності реалізації поставлених цілей. Серед найбільш важливих виокремлюють розвиток інтелектуальних здібностей та мислення, навичок розумової праці. Тому особливе значення надається залученню студентів до активної практичної діяльності. Якщо на лекціях з дошкільної педагогіки розкривається сутність методів виховання, дається їх класифікація, то на практичних заняттях студент повинен вміти перетворити потенційну проблемну ситуацію на реальну, застосувавши знання теоретичного матеріалу.

Професійна діяльність педагога складається із неперервного процесу вирішення численних педагогічних ситуацій. Від того, як педагог розв'язує їх, залежить успішність та ефективність професійної діяльності.

Це можливо за умови наявності ґрунтовних знань, що розглядаються «у якості найбільш ефективного інтелектуального інструменту для вирішення протиріч, що постійно виникають на практиці» [1, с. 45].

Педагогічну ситуацію можна вважати засобом активності студента на аудиторному занятті; дієвим практичним методом поглиблення роботи над змістом теоретичного матеріалу. Вирішення педагогічних ситуацій на практичному занятті формує вміння розуміти причину виникнення проблеми та критично її аналізувати, розвиває аналітичні здібності, вчить творчій реалізації теоретичних знань в навчально-виховному процесі, що є складовою професійної підготовки

майбутнього педагога до вирішення різних ситуацій в період проходження практик на базі закладів дошкільної освіти. Функції педагогічних ситуацій: пізнавальна, розвивальна, діагностична, активізуюча, мотиваційна, аналітична.

Метод обговорення педагогічних ситуацій – найбільш дієвий для розвитку професійного мислення майбутнього фахівця.

Вирішення педагогічних ситуацій передбачає три основних етапи:

- 1) аналітичний (аналіз, оцінка, формулювання задачі, що пропонується для вирішення);
- 2) проєктивний (план способів вирішення окресленої задачі, розробка конкретних кроків та дій щодо її вирішення);
- 3) виконавський (практична реалізація запланованого).

Виділяють [3] два різновиди педагогічних ситуацій: спеціально створена для виховного впливу на дитину (змодельована) та ситуація, що виникає природньо (непередбачувана), а вже потім з'являється реальна можливість вихователю спрямувати її у виховне русло. Ознакою педагогічної майстерності буде здатність педагога природню ситуацію перетворити у виховну, тобто виробити таку тактику поведінки, щоб отримати реальний виховний результат.

Вирішення проблемних педагогічних ситуацій під час вивчення студентами дисципліни «Дошкільної педагогіки» трансформують одержані теоретичні знання у практичні вміння.

Педагогічні ситуації, що виникають у спілкуванні дітей між собою, вихователя із дітьми, їх батьками, колегами, на перший погляд, можуть викликати негатив або напруження, однак вона повинна сприйматися не як негативний сигнал, а як ознака процесу народження нових ідей, рішень, думок, творчого, креативного пошуку. Адже вирішення протиріччя, подолання певних умовних або реальних перешкод, сприяє позитивнеому прогресу у професійному становленні педагога.

На думку психологів (Г.Андрєєва, В.Бойко, О.Ковальов, Т.Туркот та ін.), безконфліктність, певним чином, затримує розвиток людини, ситуація комфорту не провокує до руху вперед, а має протилежний ефект. Тому слід бути готовим до такої тактики поведінки, щоб результатом стало: спонукання до правильних висновків, позитивне вирішення конфлікту або його попередження, забезпечення взаємодії учасників ситуації. У такому випадку теоретична інформація, отримана під час навчальних занять, поступово переходить у внутрішнє переконання, у перелік особистісних якостей студента.

Використовуючи таку форму навчальної діяльності студентів на заняттях з «Дошкільної педагогіки», викладач здійснює дієвий вплив на

фахове мислення майбутнього педагога, його комунікативні здібності, поступово формує здатність вирішувати непрості ситуації, швидко реагувати на них з позиції професійної компетентності.

Наведемо приклади педагогічних ситуацій, що пропонуються для обговорення студентам спеціальності «Дошкільна освіта».

Ситуація 1.

«Я також хочу варити кашу!» – каже трьохрічна дівчинка, спостерігаючи, як мати готує їжу. «Ти ще маленька, – відповідає мати, – кашу варять тільки дорослі». «А я хочу!» – наполягає дівчинка. Мама підсумовує: «Не заважай мені! Іди грайся іграшками».

З яким явищем в розвитку дитини пов'язана поведінка малюка? Яка роль дорослого в цей період розвитку дитини?

Ситуація 2.

«Деякі батьки, в тому випадку, коли їх дитина погано поводить себе, лякають її: «Іди сюди, а то тебе вкрадуть. Не будеш їсти – прийде лікар, зробить тобі укол. Не будеш слухатися – поліцейський забере тебе...» та ін.

Чи можна використовувати такі прийоми у вихованні дитини? Обґрунтуйте відповідь.

Ситуація 3.

«Після драматизації казки дівчинка з гордістю говорить: «До цього я ніким не була, а тепер я – Чарівна бджілка».

Про що це свідчить? Як можна використати таку ситуацію з користю для дитини?

Студентам пропонується такий алгоритм аналізу педагогічної ситуації:

- що трапалося?
- чому це відбулося?
- що потрібно зробити?
- яким чином діяти?
- який буде результат?

Нагадаємо фундаментальні положення, дотримання яких забезпечує ефективність виховних впливів на дитину дошкільного віку: безумовне позитивне ставлення до особистості вихованця; опора на позитивні якості дитини; поєднання поваги з вимогливістю до вихованця; прихованість виховних впливів; систематичність і наступність виховання; єдність та послідовність виховних впливів; врахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців.

Принципи виховання як теоретичні положення є ефективними лише тоді, коли реалізують свої функції на практиці.

В. Каплінський [2] пропонує чітку послідовність дій у відборі методів виховання, що впливають на ситуацію та підсилюють дію обраних методів:

1. Відтворення в пам'яті методів педагогічного впливу, засвоєних з усвідомленням та розумінням їх суті.

2. Зіставлення їх зі змістом ситуації на відповідність чи невідповідність.

3. Виокремлення того методу чи методів, які є адекватними змісту ситуації, оптимальними для забезпечення ефективного виховного впливу.

4. Відтворення в пам'яті прийомів виховного впливу, пошук та вибір тих прийомів, що здатні підсилити ефективність обраних методів виховання.

5. Використання обраних методів і прийомів для вирішення педагогічної ситуації.

Під час аналізу педагогічних ситуацій дуже важливо давати право студентам на висловлювання власної думки щодо вибору методів та прийомів вирішення конкретної педагогічної ситуації з обов'язковим обґрунтуванням свого бачення. Тому інколи можна практикувати письмові відповіді з подальшим обговоренням результатів, адже використовуючи тільки усне обговорення, не завжди є можливість з'ясувати позицію кожного студента.

Педагогічні ситуації розвивають не лише оціночне, а й дивергентне мислення. Це важливо враховувати, оскільки оціночне мислення передбачає порівняння з вже існуючими стандартами та встановленими критеріями. А дивергентне мислення, у процесі аналізу ситуацій з кількома варіантами вирішення, дає змогу висловити нові ідеї та активізувати творчу діяльність майбутнього вихователя.

Отже, компонентом фахової компетентності педагога закладу дошкільної освіти є психолого-педагогічна підготовка до вирішення педагогічних ситуацій, що спрямовані успішну реалізацію різних виховних цілей та завдань.

Література:

1. Бургін М.С., Кузнецов В.І. *Аксіологічні аспекти наукових теорій*. Київ: Наук. Думка, 1991. 183 с.
2. Каплінський В.В. *Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник*. Київ: КНТ, 2019. 225 с.
3. Туркот Т.І. *Психологія і педагогіка вищої школи в запитаннях і відповідях: навчальний посібник*. Київ: Кондор, 2011. 516 с.